

3. Малюга Н.М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія й методологія, перспективи розвитку: Монографія/ Малюга Н.М. – Житомир: ЖДТУ, 2005. – 548 с.

Голубка Ярослав Володимирович,
к.е.н., старший викладач кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівського державного університету
Торіна Валерія Іванівна,
магістр зі спеціальності «Облік і оподаткування»,
Мукачівського державного університету

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Формування та надання такої інформації є головним завданням управлінського обліку. Інформація, яку надає управлінський облік, зорієнтована на задоволення потреб як стратегічного, так і поточного управління, на оптимізацію використання ресурсів, забезпечення об'єктивної оцінки діяльності підрозділів та окремих менеджерів. Тобто управлінський облік є складовою процесу управління, що надає інформацію важливу для: визначення стратегії та планування майбутніх операцій організації, контролювання її поточної діяльності, оптимізації використання ресурсів, оцінки ефективності діяльності, зниження рівня суб'єктивності в процесі прийняття рішень. Кінцевою метою управлінського обліку є допомога керівництву у досягненні стратегічної мети підприємства. Тому управлінський облік є необхідною складовою інформаційно-аналітичного забезпечення.

Необхідність побудови управлінського обліку розглядається у працях відомих вчених Ф.Ф. Бутинця, М.Г. Чумаченка, М.С. Пушкаря, Л.В. Нападовської, В.Б. Івашкевича, Т.П. Карпової, Т. Скоуна, В.І. Ткача, Ч.Т. Хорнгрена, А.Д. Шеремета, А. Яругової та ін.

Дані управлінського обліку використовують на всіх рівнях управління підприємством, що потребують інформації. Він є інформаційною основою прийняття управлінських рішень всередині підприємства на оперативному, поточному і перспективному рівнях менеджменту.

У процесі еволюції економічна категорія «управлінський облік» зазнала певних змін. Значний теоретичний доробок вітчизняних та зарубіжних вчених, зауважує Ю.О. Шумило, вимагає уважного аналізу, в процесі якого стає можливою систематизація підходів та вироблення єдиної точки зору щодо тлумачення поняття «управлінський облік». Щодо сучасних поглядів на сутність управлінського обліку то їх розкрито у таблиці 1.

Таблиця 1

Підходи до визначення сутності категорії «управлінський облік»

Автори	Характеристика сутності категорії «управлінський облік» з точки зору зазначених авторів
Л.Н. Ветрова, Б.Жданов, В.Б. Івашкевич, В.Ф. Палій	Управлінський облік не є бухгалтерським обліком, а системою управління підприємством
В.Е. Керимов, А. Медведко, Л.В. Нападовська, В.Г. Щіробоків	Управлінський облік можна визначити як інтегровану інформаційну систему внутрішньогосподарського обліку, що надає інформацію про затрати і доходи як всієї організації, так і її окремих структурних підрозділів, яка призначена для прийняття оперативних, тактичних та стратегічних управлінських рішень
Л. Гнилицька, З. Гуцайлюк, Т. Каменська, Є. Кириченко	Управлінський облік - це інтегрована система обліку затрат і доходів, нормування, планування, контролю та аналізу, яка систематизує інформацію для оперативних управлінських рішень і координації проблем перспективного розвитку акціонерних товариств
М.С. Кузьміна, Я.В. Соколов	Управлінський облік - це створена підсистема бухгалтерського обліку в цілях інформаційного забезпечення менеджменту
І. Білоусова, Є. Бокова, А. Глушаченко, А. Загородній, М. Корягін, В.Б. Моссаковський, М. Сірош, Р. Чумак	Управлінський облік — це процес виявлення, вимірювання, накопичення, аналізу, підготовки та передавання інформації, що використовується управлінською ланкою, для планування і контролю виробничих ситуацій та оцінки можливих тенденцій розвитку всередині організації
С. Зарубін	Під системою управлінського обліку будемо розуміти синтез організаційної структури та функцій, які вона виконує по забезпеченню процесів виявлення, вимірювання, накопичування, аналізу, підготовки, інтерпретації й передачі інформації, необхідної керівництву компанії для прийняття управлінських рішень

На думку Шумило Ю.О., кожне з цих тверджень має право на існування, оскільки управлінський облік можна розглядати як інструмент і механізм, так і як функцію. Абсолютно не суперечить підхід, де визначено управлінський облік як процес чи інформаційну систему, оскільки практичний бік застосування управлінського обліку на практиці не зміниться жодним чином. Отже, управлінський облік - це сукупність аналітичних даних, які збираються, оброблюються та подаються для всіх рівнів управлінців підприємства у зручній регламентованій формі, з метою ефективного управління підприємством.

У системі управління бізнесом управлінський облік є інформаційною основою для прийняття рішень та водночас дієвим інструментом внутрішнього контролю. Власники та менеджмент компанії повинні чітко розуміти, що повноцінна система управлінського обліку та звітності за сучасних умов - це одна із конкурентних переваг бізнесу, яка потенційно може впливати на його вартість та інвестиційну привабливість.

Основною метою управлінського обліку є орієнтація управлінського процесу на досягнення цілей, визначених для підприємства, забезпечення управлінського апарату оперативною, достовірною та максимально повною, інтегрованою інформацією для прийняття раціональних рішень. Інформація для прийняття рішень отримується переважно із фінансової звітності. Дані про витрати і результати господарської

діяльності мають розглядатися в розрізі необхідних для управління об'єктів з метою оптимізації фінансових результатів діяльності підприємства. Від своєчасного надання об'єктивних даних менеджерам залежить якість управлінського рішення, що, в свою чергу, є інструментом впливу на об'єкт управління та окремі його підсистеми, важливою ланкою формування відносин управління в організації, а також становить основу реалізації кожної з функцій менеджменту.

Отже, створення системи інформаційно-аналітичного забезпечення менеджменту є необхідною умовою для правильної та оперативної оцінки рівня фінансового стану підприємства, прийняття правильних управлінських рішень в процесі управління підприємством.

Список використаної літератури:

1. Нападівська Л. Облік у системі управління підприємствами/Л.Нападівська// Економіка України. – 1999. - №4.-С.44-52.
2. Шумило Ю.О. Роль управлінського обліку в системі управління витратами/Ю.О. Шумило// Формування ринкових відносин в Україні. – 2007. - №10(77). – С.39-44.
3. Селіванова Н.М. Місце та роль управлінського обліку в інформаційно-аналітичному забезпеченні прийняття управлінських рішень/Н.М. Селіванова// Економічний простір.-2012.-№64.-С.255-264.

Дідренц Артур Олександрович,
студент спеціальності «Облік і оподаткування»,
Зозуляк Марта Михайлівна,
старший викладач кафедри
обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівського державного університету

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Бухгалтерський облік був зумовлений самою господарською діяльністю людини. З історичних облікових документів, які збереглися до сьогодні, видно, якою повагою користувалися в давнину бухгалтери і як цінувалась їх справа. Облік називали таємницею богів, в яку посвячували лише обраних.

Історичні аспекти виникнення та розвитку бухгалтерського обліку досліджувало у своїх працях багато зарубіжних та вітчизняних науковців, зокрема: Л. Пачолі, Б. Котрульї, Ф. Гаратті, Дж. Демскі, М. Метьюс, С. Сальварі; Ф. Бутинець, М. Остап'юк, Т. Малькова, М. Бондляр, С. Свірко та інші.

Зазначена тематика є актуальною, тому що знання історії бухгалтерського обліку є надзвичайно важливим для розуміння його сучасного стану та оцінки ймовірних напрямів його розвитку.

Отже, розглянемо історичні етапи виникнення бухгалтерського обліку.

Першу згадку про мистецтво бухгалтерії можна зустріти у книзі Премудрості Сираха, в якій наказується кожному синові Ізраїлю: «Якщо щось видаєш – видавай рахунком та масою і роби усіяку видачу та приймання за записом...» [3;4].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>